

MORPHOLOGICAL ESPECIALLY OF AN UDDER AND INDICES MILK EDUCATION AT COWS OF UKRAINIAN BLACK-MOTLEY DAIRY BREED. I. Kudlay, Y. Strikalo, N. Kunovska, Y. Pilipchuk

The investigation results of valuation morphological characters of the udder first-calf cow's Ukrainian black-motley dairy breed and indices of intensity milk education.

Udder, morphological, milk education, breed, line

УДК 636.082.22

Л.М. ЛИСЯНСЬКА, Ю.І. СКЛЯРЕНКО

Сумський інститут агропромислового виробництва УААН

**ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ЕКСТЕР'ЄРУ КОРІВ-ПЕРВІСТОК
ПІВНІЧНО-СХІДНОГО МОЛОЧНОГО ТИПУ
БУРОЇ ХУДОБИ ТА СУМСЬКОГО ТИПУ
УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ
МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ**

Наведено особливості екстер'єру корів-первісток новостворених північно-східного молочного типу бурої худоби та сумського типу української чорно-рябої молочної породи.

Порода, тип, екстер'єр, проміри, індекс будови тіла

Між показниками екстер'єру тварин різних порід існують відмінності [1]. Великий інтерес становлять особливості екстер'єру тварин різних порід, у яких вихідною породою була одна — лебединська.

Матеріал та методика досліджень. Дослідження проводилися на маточному поголів'ї великої рогатої худоби в ДП ДГ Сумсько-

© Л.М. Лисянська, Ю.І. Скляренко, 2007

Розведення і генетика тварин. 2007. Вип. 41.

го інституту АПВ методом оцінки за власною продуктивністю корів-первісток сумського типу української чорно-рябої молочної породи (n=46) та коровах-первістках північно-східного молочного типу бурої худоби (n=30).

Комплексну оцінку проводили на 2-3-му місяці лактації.

Для детального вивчення екстер'єру корів брали 7 промірів, розраховували 7 індексів за загальноприйнятою методикою [3].

Статистичну обробку проводили за програмою Statistica for Windows [2].

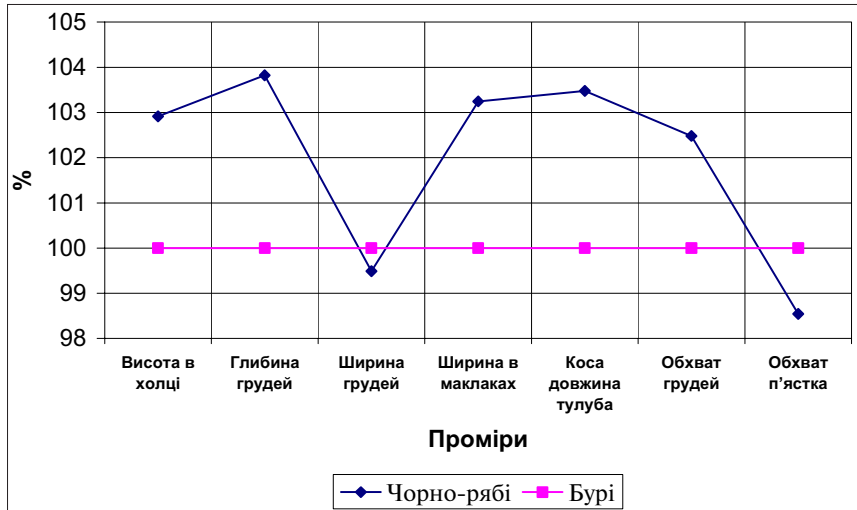
Результати досліджень. Корови-первістки української чорно-рябої молочної породи за промірами тіла (табл. 1) вирізнялися більшими показниками, ніж їхні ровесниці північно-східного молочного типу бурої худоби. Так за показниками висоти в холці, косої довжини тулуба різниця становила 3,7 і 5,1 см на користь тварин української чорно-рябої молочної породи. Ця різниця була статистично вірогідна (P>0,95 та P>0,99 відповідно). За такими показниками, як обхват грудей та ширина в маклаках, чорно-рябі тварини переважали бурих ровесниць на 4,5 і 1,6 см відповідно, але ця різниця була невірогідна. За промірами обхват п'ястка та ширина грудей тварини дещо поступаються бурим ровесницям, але ця різниця була статистично невірогідною.

1. Порівняльна характеристика промірів окремих статей

Показник	Висота в холці	Глибина грудей	Ширина		Коса довжина тулуба	Обхват	
			грудей	в маклаках		грудей	п'ястка
<i>Українська чорно-ряба молочна порода</i>							
n	46	46	46	46	46	46	46
M	130,7±0,77*	67,9±0,61	39,1±0,69	50,9±0,49	151,7±0,93**	185,8±1,71	20,3±0,50
<i>Північно-східний молочний тип бурої худоби</i>							
n	30	30	30	30	30	30	30
M	127±0,78*	65,4±0,65	39,3±0,72	49,3±0,47	146,6±1,26**	181,3±2,59	20,6±0,31

*P>0,95; **P>0,99.

На рис. 1 наведено графік екстер'єрного профілю, який більш чітко дає уяву про екстер'єрні відмінності тварин.

1. Графік екстер'єрного профілю

У табл. 2 наведено значення індексів будови тіла. Грудна клітка у корів-первісток бурої породи краще розвивалася в ширину, ніж у чорно-рябих ровесниць. За індексами збитості та грудним корови-первістки бурої породи також переважають своїх ровесниць чорно-рябої породи.

2. Порівняльна характеристика індексів будови тіла

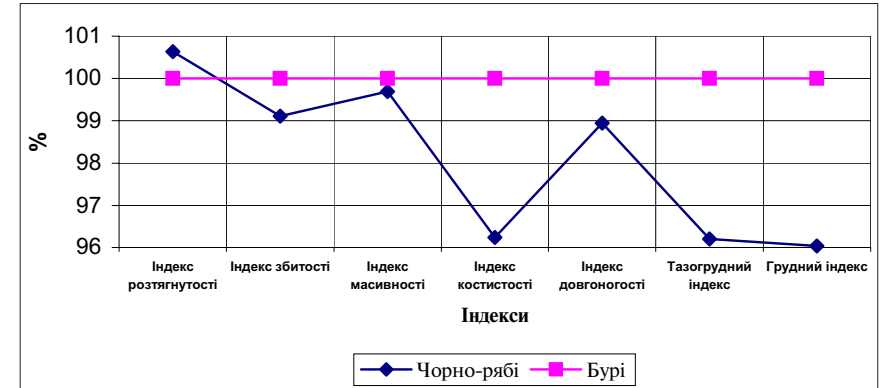
Показник	Індекс						
	розтягнутості	збитості	масивності	костистості	довгоногості	тазогрудний	грудний
<i>Українська чорно-ряба молочна порода</i>							
n	46	46	46	46	46	46	46
M	116,2±0,74	122,7±1,3	142,2±1,11	15,6±0,39	48±0,44	76,8±1,23	57,7±1,12
<i>Північно-східний молочний тип бурої худоби</i>							
n	30	30	30	30	30	30	30
M	115,47±1,03	123,8±1,8	142,6±1,71	16,2±0,27	48,5±0,44	79,8±1,37	60,1±0,8

Отримані дані характеризують тварин української чорно-рябої молочної породи, як тварин з ніжнішим кістяком.

Відносний розвиток тулуба добре характеризується співвідношенням обхвату грудей і висоти в холці, тобто індексом масив-

ності. За результатами досліджень тварини не мають істотної різниці за даним індексом.

Для детальнішої оцінки тварин за індексами на рис. 2 наведено графік екстер'єрного профілю.

2. Графік екстер'єрного профілю (за індексами будови тіла)

Висновок. Тварини української чорно-рябої молочної породи переважають бурих первісток за промірами довжини, висоти та ширини тіла. Вони характеризуються більшою розтягнутістю тварин, дещо міцнішою збитістю і ніжнішим кістяком.

1. Борисенко Е.Я. Разведение сельскохозяйственных животных. — М.: Колос, 1966. — 463 с.

2. Комп'ютерні методи в сільському господарстві та біології: Навчальний посібник / О.М. Царенко, Ю.А. Злобін, В.Г. Скляр, С.М. Панченко. — Суми: Університетська книга, 2000. — 203 с.

3. Кравченко Н.А. Разведение сельскохозяйственных животных. — М.: Сельхозиздат, 1963. — 312 с.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЭКСТЕРЬЕРА КОРОВ-ПЕРВОТЕЛОК СЕВЕРО-ВОСТОЧНОГО МОЛОЧНОГО ТИПА БУРОГО СКОТА И СУМСКОГО ТИПА УКРАИНСКОЙ ЧЕРНО-ПЕСТРОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ. Л.М. Лисянская, Ю.И. Скляренко

Приведены особенности экстерьера первотелок созданного северо-восточного молочного типа бурого скота и сумского типа украинской чернопестрой молочной породы.

Порода, тип, екстер'єр, промери, индекс

THE COMPARATIVE CHARACTERISTIC OF THE EXTERIOR OF THE COWS CREATED OF A NORTHEAST TYPE OF BROWN CATTLE AND SUMY TYPE OF THE UKRAINIAN BLACK - MOTLEY DAIRY BREED. L.M. Lisyanska, U.I. Sklyarenko

In the article the features to the exterior of the cows of a northeast dairy type of brown Cattle and Sumy type of the Ukrainian black - motley dairy breed are adduced.

Breed, type, exterior, measurements, index

УДК 636.082

В.Є. МАЗУР, Л.А. ЯВТУШЕНКО

Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна станція

ПРЕПОТЕНТНІСТЬ ПЛІДНИКІВ З УРАХУВАННЯМ ЇХНЬОЇ ПОЄДНУВАНОСТІ ІЗ СВИНОМАТКАМИ РІЗНИХ ЗА ПРОДУКТИВНІСТЮ ГРУП

Викладено результати оцінки свиней за препотентністю, тобто за типом успадкування ознак, в умовах племзаводу "Степове" Кіровоградської області. Для досліджень було використано свиней нового заводського типу УВБ-1. Також було доведено доцільність оцінки тварин за даною ознакою та використання препотентних кнурів у відтворенні стада, що дає можливість покращання продуктивних і репродуктивних якостей тварин.

Розведення, селекція, препотентність, кнури, свиноматки

© В.Є. Мазур, Л.А. Явтушенко, 2007

Розведення і генетика тварин. 2007. Вип. 41.

Сучасні теоретичні уявлення про селекцію можуть стати підставою для використання у чистопородному розведенні тварин з високою адитивною дією генів, а в схрещуванні та гібридизації — з більшою часткою генів, які проявляють ефекти домінування і наддомінування.

Для їхнього виявлення необхідне одночасне випробування в подібних та контрастних спаровуваннях (гомо- і гетерогенних підборах). Це здійснюється шляхом оцінки нащадків, отриманих у межах кожного плідника від свиноматок класів M^- (нижче середніх за продуктивністю) і M^+ (вище середніх за продуктивністю) порівняно із стадом).

Методи оцінки тварин за якістю нащадків в основному визначають ефективність селекційних програм на підвищення відтворювальних, відгодівельних та м'ясних якостей. Однак останнім часом запропоновано використовувати в племінних господарствах комбінований відбір плідників — за якістю нащадків, свиноматок за власною продуктивністю (енергією росту при контрольному вирощуванні і репродуктивними якостями за перший опорос). Такий підхід, як вважає Ю.В. Лебедев [5], є найбільш перспективний, оскільки він забезпечує скорочення генераційного інтервалу і сприяє використанню більш молодих свиноматок та їхніх нащадків.

Поряд з тим провідні вчені країни [1, 3, 4] вказують на доцільність оцінки тварин за типом успадкування ознак (препотентністю). Експериментами на курях-несучках було доведено, що це забезпечує розширення перспектив покращання ефективності відбору і підбору тварин шляхом раціональнішого використання особин різних класів розподілу за продуктивністю: нейтральних, зрівняльних і переважаючих. При цьому плідникам і самкам з адитивним успадкуванням (переважаючий тип) слід надавати перевагу при удосконаленні ліній у межах породи, з іншими типами (нейтральний і зрівняльний) при застосуванні схрещування чи гібридизації для посилення ефекту гетерозису за репродуктивними й продуктивними ознаками.

Класифікацію препотентності плідників проводять, виходячи із продуктивності нащадків, отриманих у вказаних варіантах підбору. До нейтрального типу відносять кнурів, продуктивність нащадків яких зберігається на рівні продуктивності їхніх матерів